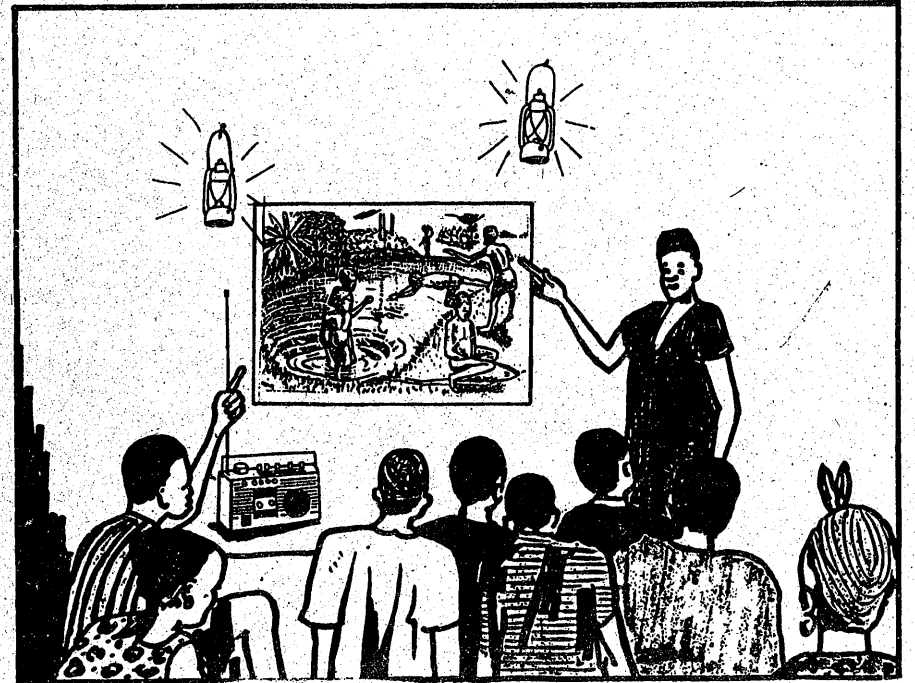

Balikukan baarada
Arajolofara

Arajolakalan

GAPE FÒLÒ

— Imprimerie - Illustration DNAFLA —

San 1986

NYEBILA

Arajalakalan daminèna san 1975 tigasènè baarada balikukalansow kòndò (Kita, Kolokani, Bafulabè) ka nyèsin kalanden jolenw ma. Kalanden jolenw ka ca balikukalansow kòndò bi kosèbè ; walasa u kana seyin kalanbaliya dibila, arajolakalan sigira sen kan.

Balikukalan baarada ye fèerèw tigè minnu b'a to arajolakalan bè kè sababu ye ka dònnyaw lase balikuw ma, u bè se ka baara kè ni dònnya minnu ye don o don u ka dinyelatigè kòndò. Arajalakalan kèra sababu ye ka dò fara balikukalanden jolenw ka dònnyaw kan kalanso kòndò, a y'u demè fana u ka dugu kow wònabòli la.

Arajalakalan kèra sababu ye ka kumanyògònya don balikukalansow ni balikukalan baarada cè. Kumanyògònya nafa ka bon kosèbè, a bè fan fila bèe nafa.

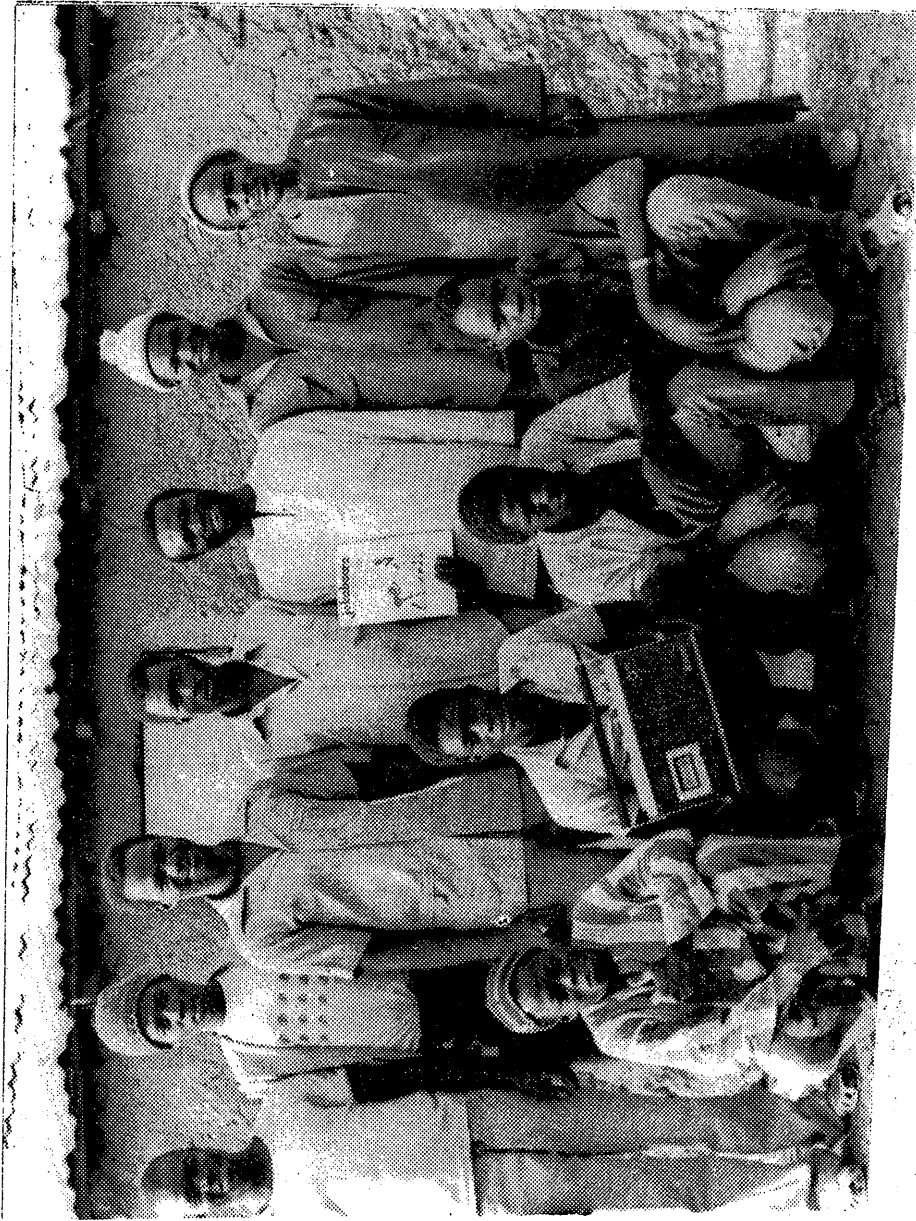
Nyinan arajolakalan tun nyèsinnen bè balikukalanso 40 ma. O kalanso 40 ninnu na caman ye kalan kè ni dusu ye. U ye baro bèe lamèn. Balikukalansoba ye jaabisèbènw sòrò ka bò kalanso ninny yòrò. sèbèn ninnu y'a jira ko mògò 2291 ye barow lamèn.

Nin gafe in dilanna walasa balikukalandenw ka sèbèn sòrò u bolo kòrò, u bè se ka min kalan k'u ka dònnya sinsi.

Nin gafe in bè se ka mògò wèrèw demè ka arajolakalan sidòn.

An b'a nyɩni aw fè, aw k'a fèta lase an
 ma gafe in kan, walasa balikukalan baarada na
 hakillinata nyuman wèrèw sòrò, minnu b'an ka
 baara coqo nyè arajolakalan hukumu kòndò, ka
 balikukalan jìidi Mali la.

Balikukalan baarada nyèmògòba
Berehima Dumuya

ARAJOLAKALAN KUNNAFONIW

I. ARAJOLAKALAN KUNBA :

Arajolakalan kun fòlò ye ka baro saniyalen kè an ka duguw kòndò. Anw fè, baro saniyalen ye baro ye, baro min kòndò, barokèlaw bè kuma kelen-kelen, baro min ni woyo t'a la, baromin kòndò bée b'i hakilinata fò, baro min, ni bée bè somògòsama sòrò a kòndò. Somògòsamanin bè kè sababu ye ka yèlèma don anw ka dinyelatigè ko caman na, k'anw ka hadamadenya sabati, k'anw ladamu cogo nyuman na. Baro tèmènen kò, ni yèlèma ma don dugu kòndò, kun ma kè arajolakalan lamèli la, kun ma kè baro kèli la.

II. ARAJOLAKALAN SENFE KARAMOGO KA KAN KA MUN NI MUN KE ?

Arajolakalan karamògò bè ja kofò, a bè kalanjèsèbèn kofò, a bè jaabèsèbèn kofò a bè arajolakalan taabolo kofò, a bè karamògò nyuman kofò, a bè arajo kofò, arajolakalan tè se ka kè nin kelenkelenna si kò.

1°) Karamogo nyuman bè mun kè a ka so ?

Karamògò nyuman bè arajolakalan taabolo ta, ka donw jateminè, barisa kalansenw tilalen bè donw ni nyògòn cè. Nimòrò b'a jira kalansen ka kan ka kè don min. Nimòrò bè jaw ni kalanjèsèbèn kan. Ja nimòrò fòlò bè bèn kalanjè nimòrò fòlò ma. N'i ye nimòrò min ta jaw la, i bè o

nimòrò kelen sòrò kalanjèsèbènw na. O kòrò ye ko kalanjèsèbènw bè jaw dafa.

Ni karamògò nyuman b'a ka so, a kèlen kò ka arajolakalan taabolo lajè ka kalansen kèta dòn, a b'o ja n'o kalanjè ta, k'uw da nyògòn kòrò, walasa, k'a dòn ko kalanjèsèbènw bè min fò, o bè ja kòndò. O baara nin b'a to karamògò bè dònnya caman sòrò ka tèmè kalandenw kan. N'i y'a mè k'i ye karamògò ye, o k'a sòrò bè caman dòn ka tèmè kalanden kan.

Karamògò nyumanw, nin baara nin nafa ka ca, aw k'a kè ni sèbè ye walasa aw ka kalan bè nyè sòrò. O y'aw ka tògò duman ye, a b'aw tanga malo ma, malo min bè se k'aw sòrò kalanso kòndò. N'i ma fèn min kalan, i tè se k'o dòn kuma tè ka mògò wèrè kalan. O fò kun ye, barisa kalandenw bè se ka kunnafoniw nyuni karamògò fè, n'o y'a sòrò i ma kalanjèsèbèn ni ja kòndò kow dòn kosèbè, i bè to kunpa la, f'i bè dè sè ka jaabi di kalandenw ma. Al'a k'an n'aw kisi o malo ma. O nyuman ye min ye, aw ka jaw ni kalanjèsèbènw kòndò kow durusi.

O tèmènen kò, karamògò bè arajolakalan baro lamèndon fò k'a nyini u bée fè u ka nyògòn sòrò kalanso kòndò waatifòlen in na.

2°) Karamogo nyuman bè mun kè kalanso kòndò ?

Karamògò nyuman fòlò ka kan ka se kalanso kòndò ka ja tara walanba kan, ka lanpanw mènè, ka arajo bila yòrò la bée b'a mèn

yòrò min, ka sòrò k'a bila arajomali la.

Ni karamògò nyuman tilara nin nyèbila baara misèn ninnu na, kalandenw bè don kalanso kònò. Sani kalan ka daminè arajo la, a bè baro kuntigè kalandenw ye. Baro kuntigèli nafa ye mun ye ?

Kuntigèli kònò kalandenw b'a faamu, k'a fò ko baro nafama don. O b'a fo u b'a lamèn ni hakili ye.

3°) Sani kalan ka daminè arajo la, man - kan ka kan ka dabila kalanso kònò, bée b'i tulomajò arajo kumakan fè. A waati kònò karamògò ni berenin jòlen bè ja kèrèfè. Arajo mana ja yòrò min kofò, a bè bereninda o yòrò la. O bè faamuyali nògòya. Karamògò bè to ka kalandenw nyèda lajè walasa k'a don n'u b'a famuya. O kòlòsilìw b'a dèmè nyininkaliw la, nyininkali minnu nyèsinnen bè kalandenw ma. Ni kalan banna yòrò min arajo la, karamògò bè arajo faga.

4°) Karamògò bè sòrò ka nyininkaliw daminè

Bi baro tun bè mun kan ?

Ni kalandenw ye o jaabi, karamògò bè nyininkali kè : arajo ye mun ni mun fò ?

Kalandenw bè segin arajo ka fòlen kan. O b'a to bée hakili bè jigin arajo ka fòlen na barisa baro bée tè se ka t'ò mògò kelen hakili la.

Ni kalandenw bée ta farala nyògòn kan, o bè kè sababu ye ka baro lajèya bée ma.

Karamògò bè baro kologirinw nyininkali kè, k'ò sèbèn walanba kan.

Karamògò bè sòrò ka nyininkali kè walew kan, wale minnu bè kè dugu kònò, minnu bè kè yòrò wèrè, k'a d'a kan, mògò bè taama ka ko caman ye, ko minnu bè talikè baro lamènnenw kan. O hakilinnanta min bè bò kalandenw ni karamògò yòrò ka fara arajo ta kan, n'an k'ò ma hakilinnanta kura, o bè dò fara bée ka dònnya kan, barisa bamanonw ko :

dò bè dò dòn, dò t'ò dòn, jèkafo ye daamu ye". Ni mògò min ma kuma k'ì hakilinnanta fo mògò tow k'u hakilinnanta f'ò kan, i t'a dòn, n'ì bè filli la walima n'ì t'è filli la.

Bée ka kan ka kuma, kuma ka kan ka di bée ma.

5°) Jaabisèbèn lafali

Kalandenw ka kan ka jaabisèbèn lafa, nyininkali minnu kèlen don a kònò, u b'è olu jaabi. Kalanso kònò min ka sèbènni faranfan-siyalen don o de bè jaabiw sèbèn. Jaabisèbèn kelen dòn de bè lafa ka ci balikukalanso bamakò. Sèbèn min bè se ka di balikukalanso ka lasigidenw ma, a bè se ka di cikèlakòlidenw ma, walasa u k'a lase a lase yòrò la bamakò.

Nyè si ma, sèbèn nin kònò kuma man kan ka kè mògò kelen hakilinnanta ye.

Foroba sèbèn don, wa foroba kuma ka kan ka sèbèn a kònò o de dagalen don. Karamògò

nyumanw an k'a don ko jaabisèbèn de b'a sere-
ya k'aw ye baro lamèn.

Jaabisèbèn kana mèn aw bolo kòrò, kalan
banna yòrò min, aw k'a lafa o yòrò la k'aw wa-
sa don dannamògò la min b'a lase hamakò. Jaa-
bisèbèn kònò aw b'an ladònnya aw ganiyaw la
baara in kan, ani aw bè fèerè minnu tinè ka
baro in waleya ; o bè kè misali ye dugu wèrèw
ma.

III. LAADILIKANW

Karamògò nyuman timinan ka di kalandenw
kòrò. Karamògò nyuman t'a fò kalandenw ma :
"kalon don ; o tè ; nin man nyi". Fèerè la, a
bè se k'u iaabi k'a sòrò, a ma don u gasi la.

Karamògò bè kuma di kalandenw ma kelen-
kelen, wòlomali t'a la. O la baro bè kè ka
nyè. Karamògò ka baara ye nyininkali ye. A man
kan ka kuma ka tèmè kalandenw kan, ni kalan-
den kelen ye jaabi nyuman fò, karamògò b'a
nyini kalanden wèrè fè, a ka segin o jaabi
nyuman in kan walasa a bè to bèe hakili la.
Karamògò nyuman de bè baro waleya a ka so, o
bè kè sababu ye dugu mògò tow k'a ladege. Ba-
mananw ko "kami bèe b'a nyèmògò tòn filè".

JAMAKALAN

An balimaw, an bè waati min na bi ba-likukalan baarada bée labènnen bè ka malidenw bée dege an ka kanw kalanni n'ù sèbènni na. Nin baara in n'an b'a wele jamakalan, a bè kè mali jamana ni dinyèwaribonba ka jekabaara hukumu de kòndò, walasa aw bè famuya sòrò jamakalan nin kan. Hassemoyi keyita sera ballikukalan baarada nyèmogosoba kuntigiba ma n'o y'an ballimakè Berehima Dunbuya yé, k'a nyininka. Jamakan min tèmèna u cè, o filè ninye.

Nyininkali :

An ballimakè Berehima Dunbuya, mun de kama aw y'a naniya ka malidenw bée dege an ka kanw sèbènni n'ù kalanni na ?

Jaabi :

N'i y'an faso lajè, a mògò kè mè o kè mè, i b'a sòrò mògò bi segin ni kò b'olu la, minnu ma kalan. Anw y'a jaté minè, ko sòrò ni kalan yiriwali bée bè nyògòn na. Jamana o Jamana n'i b'a fè k'i ka sòrò yiriwa, f'i ka kalan k'i sinsinbere ye. An faso kòndò n'i ye mògò kè mè ta, kalanballi bi segin ni kò b'olu la. An ka kan ka fèrèw nyinin, ka doniya lase o mògòw ma. Nin wale in de kama, an ye nin naniya sirri. An demè bagaw ka ca, dinyèwaribonba n'a bè wele "Banque Mondiale", o b'an demè nin baara nin na. An yèrè fè yan, ballikukalan baarada ni jamana kòndò denw bè baara nin kè nyògòn fè.

Çakèda minnu ka baara nyèsinnen bè sè-

nèfènw, jègèmon, ni baganmara yiriwali ma olu fana b'an demè baara nin na, ani jamana politikimògòw, ani kòmandanw. An ka nin baara tè se ka kè ninnu si kò, o de kama an ye baara nin wele jamakalan, bawo jama kunko don, an bée lajèlen kunko don. N'ka miiri la an ka kan k'an cèsiri walasa jamakalan nin bè sabati.

Nyininkali :

Aw naniya ye mun ye jamakalan nin na ?
Aw b'a fè ka mògò Joli kalan ?

Aw bolo madalen bè mun kan, walasa aw naniya bè sabati ?

Jaabi :

Jamakalan bè kè Mali mara bée la. A bè kè san duuru kòndò. An b'a fè ka mògò ba bi duuru kalan bamanankan, fulakan, kòròbòròkan, burudamèkan ani kan wèrèw la o san duuru ninu kòndò.

An bè gafemarayòrò ba fila dayèlè jamana kòndò, mògò kalannenw bè se ka taa o yòròw la ka gafew ta k'u kalan. Jamakalan in senfè an bolomadalen bè an yèrè de fòlò kan, dawo n'i bè baara kè, i ka da i yèrè la fòlò. Ballikukalan baarada b'a seko kè walasa jamakalan bè sira sòrò. Anw jigì dalen b'an faso mara segin nyèmogòw bée kan. Anw mago bè cètòn, musotòn, kamalèntòn bée lajèlen na. Ni tòn m'an demè, an ka baara tè sabati. O sababu de la an bè wele bila nin tònw bée ma, u k'u cèsiri u k'anw demè nin baara nin na. An

ka cidenw taara moti, ni kayi mara la mè kalo kònò san 1985, ka jamakalan nin fèerèw nyèfò nin maraw mògòw ye.

Nyininkali :

Jamakalan nin nyèsinnen bè cèw ni musow, denmisènw ni mògòkòròbaw ma. An hà waa-ti min na bi, musow ka kalan ma nyèsòrò i na fo cèw ta, aw ye fèerè ni dabali iumènw, sigi jamakalan hukumu kònò walasa musow ka kalan bè nyèsòrò ?

Jaabi :

An ka kuma kòròma dò ko : "mògò tè kòrò kalan ma, mògò tè ko dòn kalan ma, don o don tulo bè taa kalanso". An miiri la cèya tè kalan na, musoya tè kalan na. Anw ka jamakalan nyèsinnen bè cè ni muso bèe ma. Nka anw y'a kòlòsi, ko musow ka kalan ka sira sòrò, gèlèya dònin b'a la. N'i sera vòrò caman na, i b'a sòrò musow tè taa kalanso la, k'a sababu kè fèn caman ye. Tuma dòw, cèw tè sòn u musow ka taa kalanso la bawo kalan bè kè sufè. Tuma dòw, musow ka baaraw ka ca, hawo u bè dògò doni, u bè ji bò, u bè fini ko, u bè nyò susu, u bè kòlò susu, u bè fèn caman wèrèw kè. N'an balimamusow ye nin baaraw kè, u tè kalanso taali sòrò, sègèn y'a sababu ye. Nka, anw bè ka fèrèw nyini, walasa musow ka kalan bè jidi. Ni muso minnu bè galadòn kè, an b'olu laiè galadòn baara kunna, n'u jèra ka gala dòn, u bè nafa min sòrò, o bè kè k'u ka kalanso yiriwa, sèbènikèminenw ni kalan-kèminenw bè san o wari la. Mè kalo, san 1985 la, an ye kulukòrò mara du-

gu tan ni kelen musow fara nyògòn kan samankò, bamakò kèrèfè. Musow degera safunè dilan cogo la ani gala don cogo la, u ye safunè ni fini caman dilan. N'u sèginna u ka duguw la, u bè u balima tòw fara nyògòn kan, ka nyèfòli kè, walasa u bè jè ka baara nafamaw kè, balikukalanso n'u-yèrè ka sòrò bè baara minnu na. Anw bè nyòsusumansi nyini dugu dò ye, o bè wari min ladòn, o bè dòn musow ka ka an musakaw la.

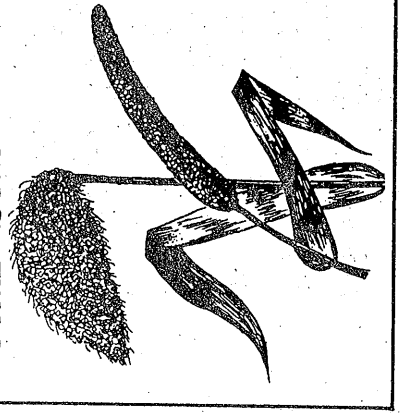
Nyininkali :

An ka nyèmògòwye nanियaw siri walasa an ka dugumisènw na se k'u yèrèw ka kow nyènabò, i na fò sannifere, furakèli, lèmpo jateli ; nin walew bèe b'an ka duguw ka nyètaa nògòya. Nin walew tè taa kalan kò, jamakalan nin hukumu kònò aw ye fèerè jumèn sigi walasa malidenw bèe bè dege an ka kanw kalanni n'u sèbènni na ?

Jaabi :

Jamakalan ye fèerè dò ye, a nanियara, mògò minnu ma se ka taa nansara kalan na, olu ka dege an faso kanw sèbènni n'u kalanni na, walasa u ka se k'u ka kow nyènabò. Faso ka nyètaa ka kan ka sinsin tònw kan an ka duguw kònò, o de kama an ka baara nin senfè, an bè kalan nyèsin dugutònw de ma. An hè tòn mògòw dege an faso kanw sèbènni n'u kalanni na. N'olu sera an ka kanw kalanni nu sèbènni na, u b'u ka duguw konyè caman nyènabò kalan sababu la. N'ou ma kalan, a ka gèlèn u ka ko caman famuya. O de kama an ko dugutòn yiriwali bè bò kalan na, a ka nafa sòrò, kalan y'o sababu ye, a ka nyètaa bè bò kalan na. Dugutòn ye fènba y' an bolo jamakalan nin na.

san sabanan

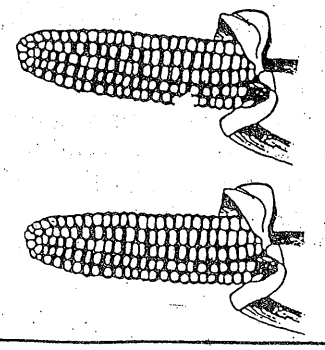
nyò

san filanan

tiga

san fòlò

kaba

Taari kelen

malinògò:kilo 200
mònìkurulama:kilo 50
sukaromuguma:kilo 150

An ka sènéfènw yélèma-yélèma, o bé nògòya don nògòko la, foro bé nyè, sòrò bé yiriwa.

KABAŞENE

An balimaw an ka bi baro bè kabasèné de kan?
Nafa Jumèn bè kabasèné la ?
A nafa ka ca.
Hami fòlò min b'anw na bi o ye dunkafa ye. O tè se ka kè n'an ma sumansèné yiriwa.

An bée b'a don ko ja kèra an siginyòngòn ye, tigasèné donròn tònò dógòyara. Nin gèlèya damadow kòsòn, "ODIPAC" y'a nyèsin kabasèné jènsèli n'a yiriwàli ma a ka cikèdaw la. O hukumu kònò foro kelen bè sèné san saba kònò cogo min, o filè :

- san fòlò i bè kaba sèné
- san filanan i bè tiga sèné
- san sabanan i bè nyò sèné (keninge walima sanyò).

Munna kaba bè sèné san fòlò la ?
Kaba mò ka dí, a ka jí ko ka nògò ní su-man tòw ye.

- A filanan, ní ye foro buluku konyuman, ka kaba kòròshiyèn, ka nògò k'a la, ka cikèlakòliden ka laadlikanw sèmentiya, kabaforo taari kelen kònò, i bè se ka tònì saba walima tònì saba ní tilla sòrò.

Nògò siya caman bè ODIPAC bolo, ka fee-re sènekèlaw ma. O nògòw don cogo filè nin ye (taari kelen kònò).

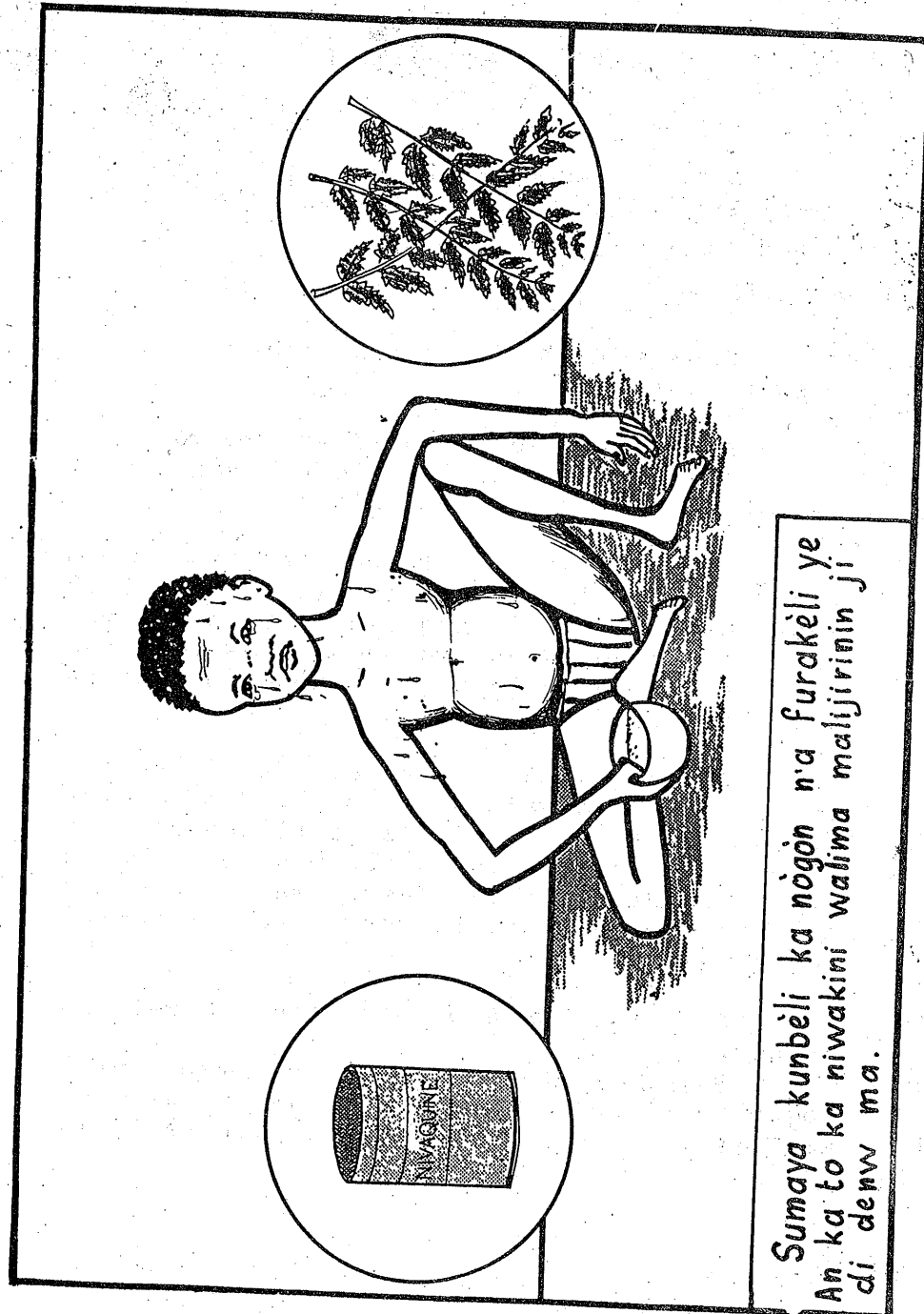
An bè min wele ko bugurima :

tilèmsi nògò kg 200 (bòrè 4)
 mònìkuruma kg 50 (bòrè 1)
 sukaromuguma kg 150 (bòrè 3)

I mana nògò don kabaforo. Ia nin cogo in na, i bè se ka san fila wèrè sènè kè o foro kelen in na ka sòrò i ma nògò wèrè don.

An balimaw, an b'a nyini aw fè aw kanin laadilikanw matarafa ani k'u waleya, walasa dunkafa bè nògòya an ka jamana kònò.

An b'a nyini aw fè, aw ka magasan dò jò walasa aw ka sènèkèminènw n'aw ka nògòw bè se ka lasago konyuman.

Sumaya kumbèli ka nògòn n'a furakèli ye
 An ka to ka niwakini walima maljirinin ji
 di denw ma.

SUMA NIWAKINIKISETA

Suma ye bana ye min b'an fè yan tuma o tuma, sosow de b'a lase mògò ma, nka a ka jugun denmisènw de ma kosèbè.

Suma bè sòrò cogo di ?

Soso siya dò de bè mògò sògò ka bana kisè bila a jeli la.

A bè dòn cogo jumèn ko suma bè mògò la ?
N'a bè mògò la, i bè to ka yèrèyèrè, nèné b'i minè, i fari bè kalaya.

I kunkolo b'i dimin kosèbè. N'i ye dòn k'ola, i fari bè minè ka sumaya i kan ; i bè wòsi. O de bè k'i la don o don. Tuma dòw yèrè, i bè foonò. Ninnu ye suma taamashèn dò ye, nka min bè kè banabagatò kònò, o de ka jugu kosèbè.

Bana in kisè bè dòn joli de fè, ka tila ka balo ni a nafa ma yòrò ye. Kisè misènin minnu caman bè joli la, a bè don olu de kònò n'a cayara oluw kònò, olu bè ci, o de b'a tóumatò bè fasa, dumuni man di a da, a bè mayèlèma, a binyè bè bohya, ka nyènamini don a kun na.

Suma siya wèrè bè yen, n'u b'a wele ko "kònò".

Bana fila in bè ye kelen ye ; nka u mògò minè cogow de tè kelen ye, o bè denmisènw de minè ka caya. N'o ye mògò minè, i bè yèrèyèrè, ka

sunògò don i nyè la, i bè ja, k'i kirin u b'a fò ko kònò y'a minè, o tè, suma don. N'aw y'a kòlòsi k'ale de bè den na, aw ye taa n'a ve joona dògòtòròso la, n'o tè, a tè kisi saya ma cogo si la.

Soso in balo cogo :

Samiyè fè, sanji bè kè ka dingèninw fa, ani nègènin kolonw ni tasa kolonw minnu fililen bè dukènè ma. Soso ninnu bè balo o yòrò siyaw de la : u bè fanw da yen olu bè ci tile bolo. Tile fè, u b'u dogo jiriw la, ani yòrò dogolenw na, ani sigi-lanw kòrò, sufè u bè bò ka bana kisè in tila mògòw ni nyògòn cè.

Soso in kèlè cono :

N'i b'a fè ka soso in kèlè, i bè dingèninw da geren, ka nègèninw ni tasa kolonw dabiri. A bè se k'i dogo yòrò o yòrò, k'o sòbò sow la, ka taji ni tulu nògò bòn ji jòlenw na, ka kòlòndaw labèn ji kana sigi yen, ka soşofagalan kè sow kònò ka sange siri denmisènw kunna.

Niwakinikisèta :

Niwakinikisèta bè kè yasa ka mògò kisi suma ma. A tali ka kan ka labèn dugu mògòw ni dògòtòròso baarakèla sugandilen dò de fè. A ka kan ka daminè kabini mè kalo fo nowanturu kalo la.

- Niwakinikisèta in kè cono dòw filè :

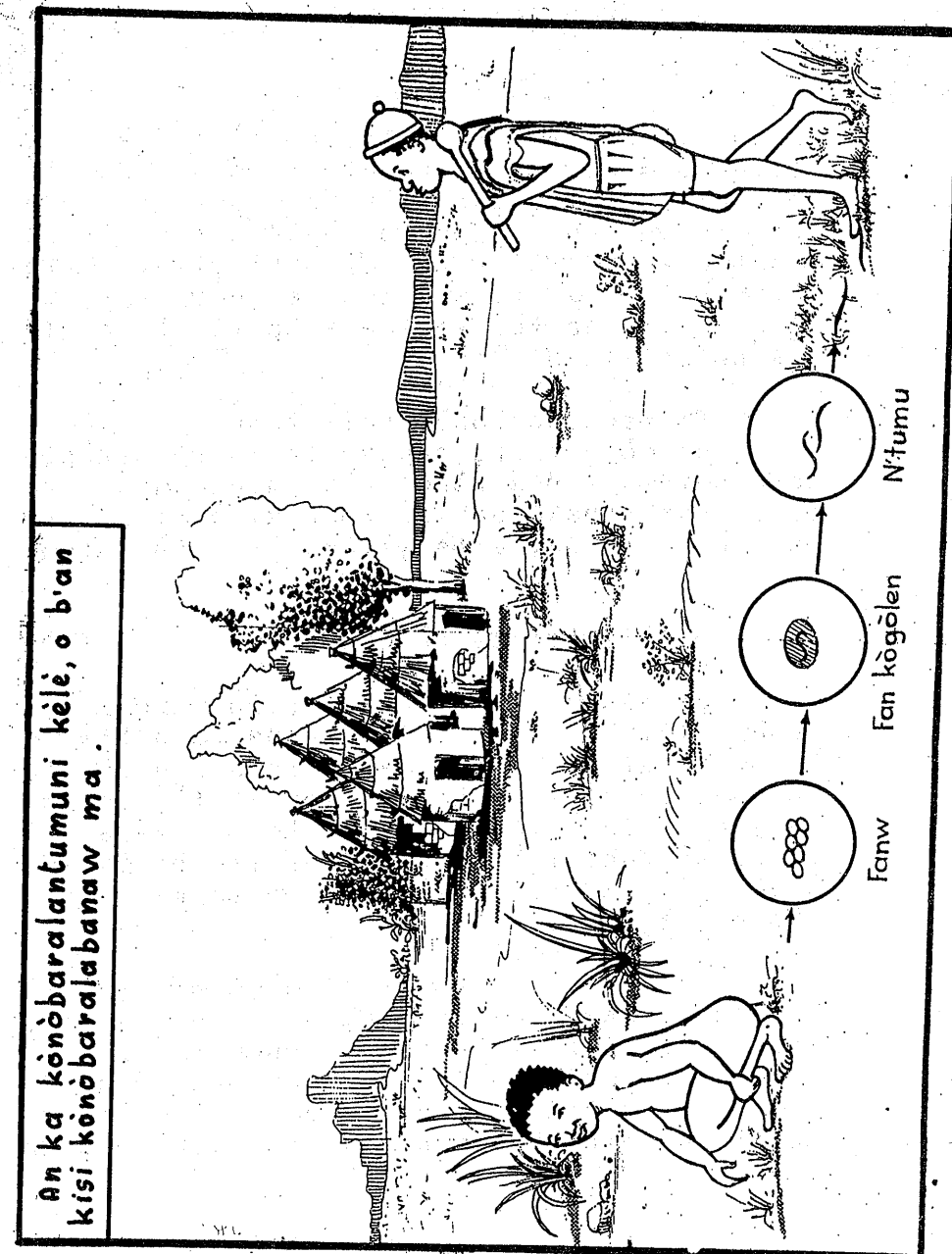
- Kalo fòlò fo kalo wòorò : kafeminkudu nyè kelen tilencè, tile fila o tile fila, niwakiniji la.
- Kalo wòorò fo san kelen : niwakinikisè kelen tilencè dógòkun kònò.
- San kelen fo san wòorò : niwakinikisè kelen dógòkun kònò,
- San wòorò fo san tan ni fila: niwakinikisè fila dógòkun kònò.

Ni suma ye baliku minè, a bè niwakini wòorò ani asipirini kisè saba ta, don o don fo tile saba ka dafa :

- Sògòma :niwakinikisè fila ani asipirini kisè kelen.
- Tilé fè:niwakinikisè fila ani asipirini kisè kelen.
- Wula fè:niwakinikisè fila ani asipirini kisè kelen.

Ni nin fura ninnu t'i bolo kòrò, i bè se ka jiri kunanmannin bulu dò balabala k'i ko n'o ye, ka dò min, nka kana a dama temè. Ni suma ye denmisènnin minè, taa n'a ye dógòròso la.

"Ka bana kunbèn, o ka fisa ni a fura-kèli ye".

KONOBARALANTUMUNI

Ni mógò min ye jateminè kè an fè yan, ntumu bè mógòw sègèn kosèbè bawo a b'an ka sènekèlaw barika ban, k'u kè mógòtò ye. Nin fèn nin ye fèn juguba ye, a b'an sen kòrò fan bée ka tinyèliw kè. Ntumuni siyaw ka ca. Dow bè mógò minè a sen fè, dow fana bè mógò minè a da fè, walima a kò fè, ka jigín a kònòbara la.

Bi baro bè kònòbaralantumuni kan.

Ni mógò taara banakò la ka sòrò kònòbaralantumuni b'a kònò, ntumunin caman bè sòrò a ka banakòtaa la. Banakisè minnu bè banakòtaa in na, u bè yèlèma ka kè ntumu ye.

O yèlèmalì bè kè cogodi ?

Ntumu in fan daman bè sòrò banabatò ka banakò la. Fara dò bè fan in na, min b'ala kana, ka si caman d'a ma. O fara nin bè to teninnò a bè se ka kolonkolon ji fè, walima ka jènsè finyè fè. Waati dò bè se, fara bè ci ka bò banakisè in na, Banakisè bè basigi o yòrò la, ka mèn kosèbè, a bè se ka kalo wòorò nyògòn kè.

O kalo wòorò kònò, ni mógò min yalatò sen dara banakisè nin kan, a bè don a tigi la a sikun fè. Ni banakisè donna l la, a bè yèlèn i fogonfogon na. Banabatò bè to ka sògòsògò gèlèn kè tuma ni tuma. A bè to ka kaari tu, min ka jugun mógò ma. Nin ye bana

In Jabala fòlò ye. Ni banakisè in bòra fogonfogon na a bè taa nunfilen ni ngònòkili bèn yòrò la. N'o kèra daji kununni bè digi banabagatò la. Bamanaw b'a fò o ma kanna-bananin, nka o tè. Nin ye bana in Jabala filanan ye. Banakisè bè jigín furu la, ka n'i da nugubaju la. O ye bana in Jabala sabanan ye. O bè kè banabagatò degun tuma ye. Kònò-ja ni kònòboli bè tugu nyògòn na. A kònò b'a dimi, o ye banakisè taamasiyèn ye. Banakisè bè banabagatò ka dumuniw kumbèn, k'olu dun. O tuma banabagatò bè fasa, f'a bè fi-yèku. N'o kèra, banabagatò ka kan ka se dògòtòrò ma.

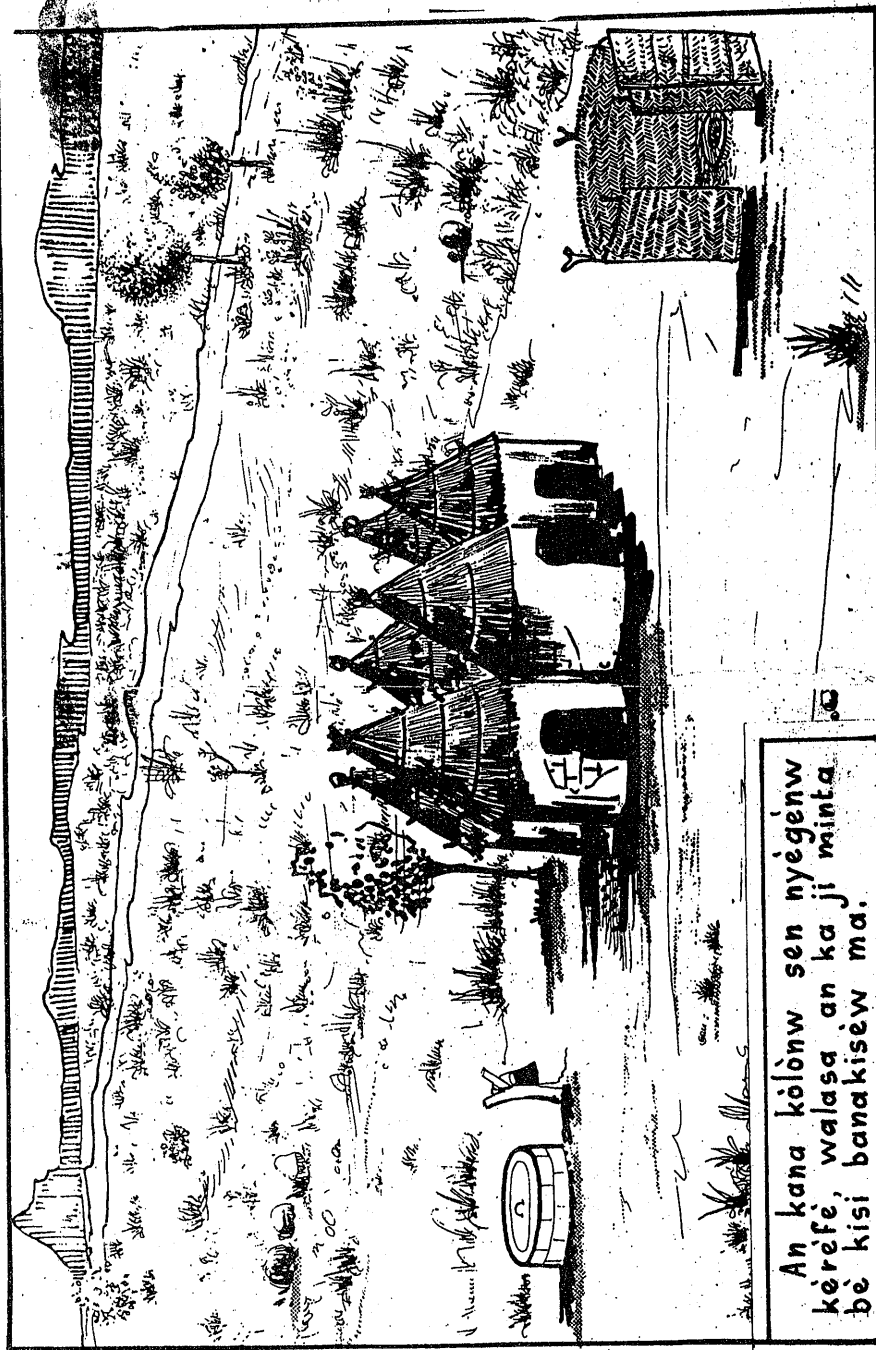
Dògòtòrò b'a lajè, k'a don banakisè min don, bawo bana bè n'a fura don. Aw yèrè ko bere mih bè kè ka fall faga, n'i y'o da sama kun, i ma fèn kè.

An bè se k'an tanga bana in ma cogodi ?

An kana dumuni kè n'an m'an bègè ko an ka sègèni na, walima safunè na.

An ni banakotaa kana kè siginyògòn ye. An ka nyègèn sen an ka sòw kònò.

An k'an ka kòlòndaw labèn, sanji, walima bógò ni furabuluw kana jigín u kònò. An bè bòlò turu, juru bè dulon o la. Nin waleyaw b'an ka kòlònji kisi banakisè in ma.

An kana kolonw sen nyegenw
kerefe, walasa an ka ji minti
be kisi banakisew ma.

BANAKOTAA NI KENEYA

Banakotaa be se ka ke sababu ye ka bana caman lase an ma, i n'a fo kunfilanitu, nyegenbilenkè, togotogonin, mara, kondonugutige ani bana caman werew. Nin bana ninnu fen o fen mana an mine, a b'an segen, k'an tooro k'an ka adamadenya nagasi.

Nin banaw be yelèma an fe cogo di ?

- An be bana ninnu soro banakotaa sababu de k

bawo ni banabaato taara banakotaala, n'a m'a yere saniya konyuman k'a tège ko ka je, n'a y'a bolo di mogò o mogò ma, bana be yelèma o tigi la.

Banabaato mana maga minen o minen na, banakise be t'o la. Kenebato min mana i mago nye n'o minen ye, banakise be don o farikolo la ka n'i da f'a konobara la.

- Sanji be banakise jense yoro caman na, denmisen tulongeto, walima a bogodunto be se ka banakise soro. Senekela bin yuguguto, be se ka bana soro, n'a ye dumuni walima negelafen do dun n'a tège kobali ye.

- Ni datugulan te kolon min na, sanji walima finye be se ka banakise jigin o konò.

Adamaden bè se k'i yèrè tanga bana
ninnu ma cogo di ?

- A fòlò :
N'an bora banakòtaala, an k'an tégè ko k'a jè. An ka denmisènw tégè ko kasòrò ka dumunifènw di u ma.
N'an bè na dumuni walima negalafèn dun, an k'an tégè ko k'a jè.
An ka dimògò kèlè sanga ni waati bée; ale de b'i sigi banakòtaa la, ka tila k'i sigi banakòtaa la, ka tila k'i sigi an ka dumunifènw na.
An ka baganmisènw kèlè i n'a fò : toto, nyinè aní sulantèrè. Ninnu bèe bè se ka bana d'an ma, n'u da donna an ka dumunifènw na. An ka dumunifènw ni jimintaw da tugu walasa gòngòn kana da u la.
- Filanan :
An ka sutura walima nyègèn sen an ka duw kòndò.

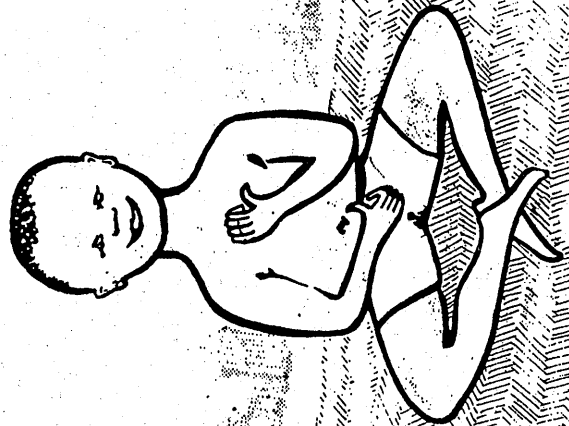
Nyègèn bè dilan cogo di ?

- An k'an ka nyègèn dilan ni minènw ye minnu bè sòrò an bolo kòrò nògòya la an ka dugu kòndò.
- Ka nyègèn sen jiwoyosira walima kòlòn ni duguma la cè.
- Nyègèn ni kòlòn furancè ka kè mètèrè 15 nyògòn ye.
- Nyègèn ni ba walima kò furancè ka mètèrè 50 bò.
- Ka nyègèn sen k'a da kè mètèrè kelen nyògòn ye, a dunya mètèrè saba.

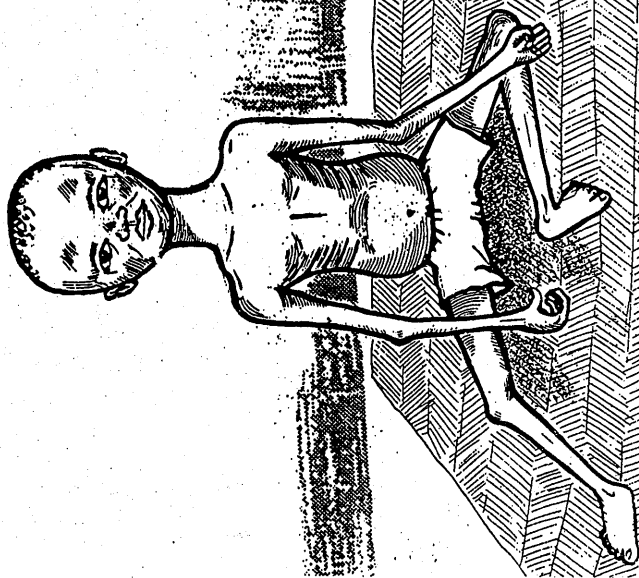
- K'a da bii, k'a kòròta fo nòngòn nyè kelen ka don a ni dugumala cè, k'a da tugu konyuman walasa dimòrò aní fèn nyènaman wèrèw kana se banakòtaa ma.
- Nyègèn man kan ka sen jisigiyòrò la.
- Nin ye nyègèn dilan konyuman ye.

Banakòtaa bè kè nògò ye cogo di ?

- Nyègèn mana fa, an b'a nòrò walasa yeelen kana don a kòndò sanko fèn nyanaman. O bè to ten fo kalo wòorò. O bè kè sababu ye ka banakòtaa banakisèw faga. Kalo wòorò mana dafa an bè banakòtaa in bò ka taa a yèrèkè foro la ; nògò nyuman don. O fana ye nyègèn dilan nafa dò ye.

Den kénéman ka di bée ye, nka
a té sòrò baloko nyuman ko.

DEN DABO COGO

N'balimamuso, ka kònòta kalo kènònto, ka tin sègèn munyu, ka den sòrò, o ka tila ka manamana sa i bolo, o man kan. Bawo, ni den dabò cogo ma nyè, a bè fasa, k'a gala-kakolow bò, a senw n'a bolow bè funun, a kunkolè bè bonya, a kònò bè boli, a bè fasa fo k'a nyè taa wo la, a bè halaki. Aw bèe b'a dòn, n'an den hanana, fa tè sunògò, ba tè sunògò. Tuma dòw an bè taa fura nyini fo kungo kònò. N'o bènna ni foro baara tuma ye, an ka baara bè segin kò.

An balimaw den tè dabò yòrònin ke-len, a tè dabò fana waati bèe la. Aw man kan cogo si la, k'aw den dabò funteni tuma, bawo funteni barika ka bon, funteni bè den sègèn, a bè den fanga dògòya. Funteni tuma ye bana caman waati ye, i n'a fò, nyònin, a ni fèn wèrèw. Sumaya tuma de ye den dabò waati nyuman ye.

Kabini den kalo wòrò, aw b'a delli dumuni dòw la. O dumunifènw bèe bè sòrò aw bolokòrò, bawo aw bè shèw mara, u bè fanw da. Aw bè tamati ni woson a ni fèn wèrèw sè-nè aw ka nakòw la, waribò t'aw ma.

Den ka dumuni bè tobi cogo di ?

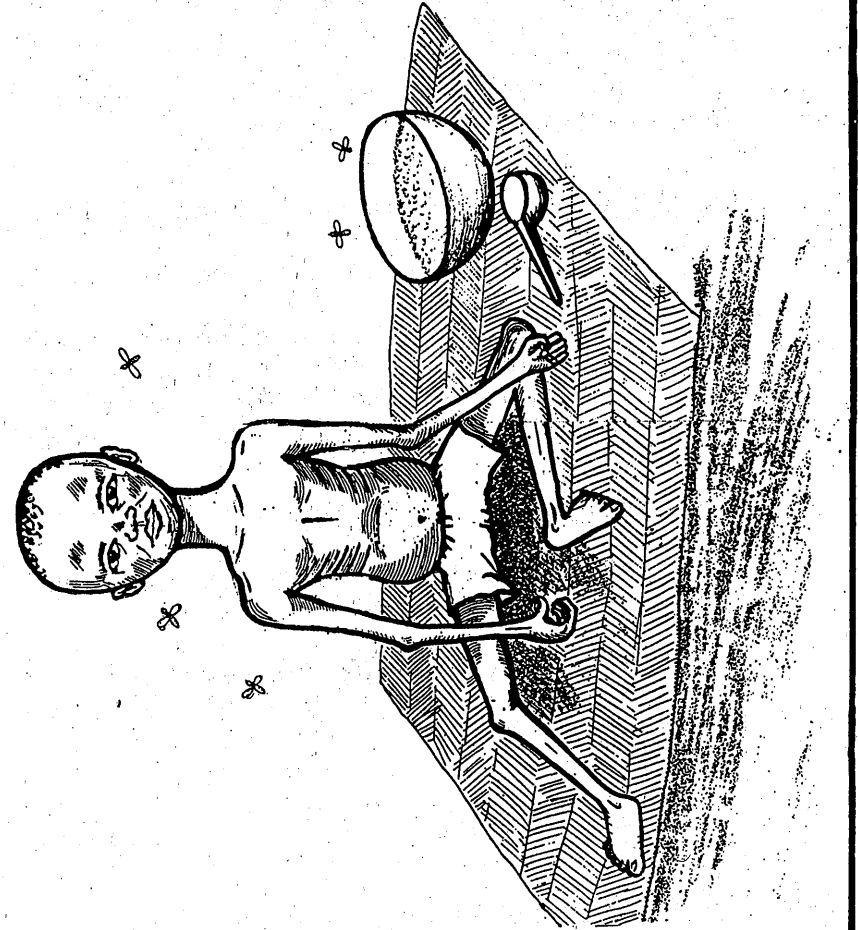
Aw bè shèfàn balabala, k'a nèrè muguma yòrò bò a kònò, k'a terere filen jèlennin kònò, k'a di den ma.

- Tuma dòw, aw bè tamati bisi, walima ka lenburuha bisi, k'o ji sènsè konyuman, k'o

di den ma. Don wèrè, aw bè se ka woson bala-
balalen tereke konyuman, o fana bè den nafa.
Aw bè se ka m̀niji wali ruyi di den ma. Aw
bè to ka dumuniw fò-fò nyògòn kò, fo den ka
deli a la. O tuma den ka dabòli bè nògòya, a
dabo cogo bè nyè.

An balimaw, n'aw ye nin laadilikanw si-
ra taama, aw denw mò cogo bè nyè, u bè kisi
bana caman ma, u bè kè mògò kènèbagatòw ye.

Den baloko jugu bè den na-
gasi, a ka adamadenya te
sabati.

DEN BALOKOJUGUYA

Balokojuguya bè dunuya fan bée.
An ka mògò kòròw ko, nì fìnyè wulila,
bèe balo b'ì kunnafugula kan.

O kama, anw b'a nyini ka denw kisi
ani k'u tanga balokojuguya ma.

Balokojuguya bè denw sòrò cono di ?

Balokojuguya bè denw sòrò sira saba
fè :

- fòlò : balo dèè duw kònò
- filanan : denw dabò cogo sìn na.
- sabanan : denw ka dumuni n'u ka
jìmintaw sanjyabaliya.

Balokojuguya ye bana jumèn ye ?

An b'a wele ko serebana tubabu b'a
wele ko "kuwashokori".

Nka bana in tògò tè serebana, a tò-
qò ye balokojuguya, bawo a bè fò tuma min
ko serebana bè den na, o b'a sòrò a ba
kònòma don.

Ni den ma dabò, a bè sinji nafantan min.
I mana girin k'a dabò, a bè bana.

Balokojuguya bè bana jumèn se den ma ?

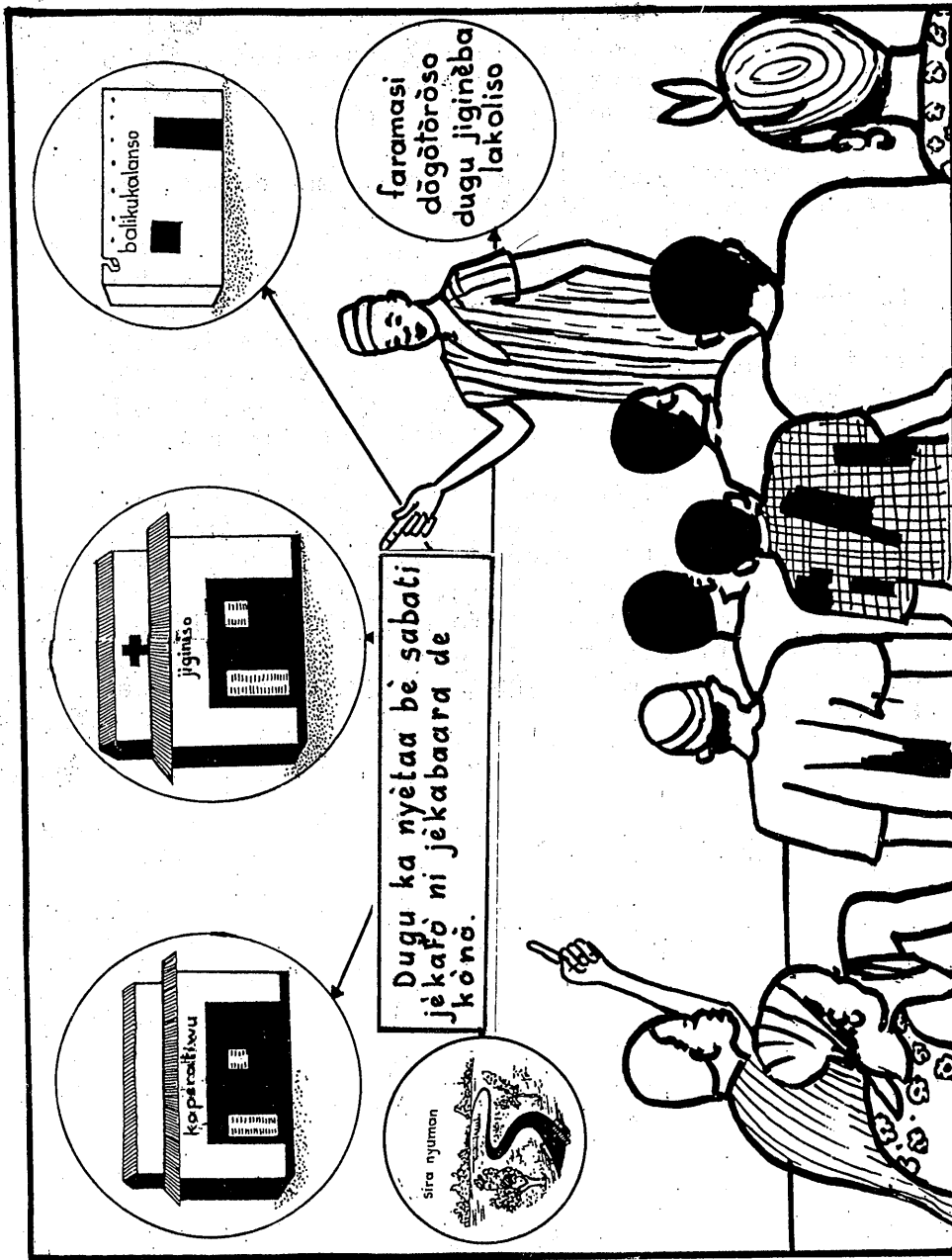
A kònò bè boli. Kònòboli kuntafa bè

janya, ka den fasa, k'a kònòbara bonya, k'a
senkala, a bobara a n'a bolokala fasa, fò a
cèkise tafo bè yoloyolo ka jigìn.

Dumuni nege tè k'a la. Tuma dò n'i ye
dumuni d'a ma, a b'a fònò.

Waati dò bè na se, a sen bè ton, a bo-
lo bè ton ; dòw b'a fò ko sayi, dò wèrèw bà
fò ko serebana. Fura sugu bèe bè k'a la ; o
si tè bana in nògòya. Funu in laban bè den
in fasa. A fari fan dòw bè logologo. Dabòli
konyuman bè an denw kisi nin bana in ma.

Nka balokojuguyabana in mana den mi-
nè, an bè taa n'a ye dògòtòròso la. Dògòtò-
ròw b'a lajè, nì dumuni suguya min b'a fa-
rikolo jè ; i n'a fò sogo, jègè, tiga, shò
n'olu ye dumuni ye min bè mògò kolo dilan,
k'i semè dilan k'i fari dilan. Nì dumuni
dèsèra ka bana min furakè, tubabufura bè
kè k'o kèlè.

DUGUTON WALIMA DUGUYIRI WALITON

An ka bi baro de duguton de kan ni dow b'a wele ko duguyiriwaliton.

A kera duguton ye, a kera duguyiriwaliton ye, an k'a don ko duguton te ko kura ye. Ko koroba de don bawo kabini lawale la an ka duguw konò adamadenw b'u yere kafa ton ni ton i n'a fo :

- Kamalenton n'o ye cemisenw ni npogotigiw ka ton ye.

- Ntomoton n'o ye dugu bilakorow ka ton ye ani musow ka ton.

A be san damado bo bi, nin ton ninnu y'u nyessin dugu ka bogola sira ma, n'o ye dugu yiriwali sira ye.

Balikukalan baara sira fe, kamalenton ye baara caman ke ka balikukalan demè kosèbe dugu caman konò.

A ye kalansow jo balikukalandenw ye ; ka kalanforo bin walima ka cibò ke ka balikukalan musakaw ta.

Kalan sabatilen duguw konò, a ye kalanden jolenw ka kalan sinsin walasa dugu yere ka se k'a yere nyenabo sira caman fe, i n'a fo :

- dugu sannifeere konyew nyenaboli

- juruw donni n'u kanini
- dugu kènèya ladonni,
- cikèbaganw furakèli n'u ladonni
- ani balikukalan yèrè lataamali cogo nyuman kònò.

Nin wale damadò ninnu kèlti dugumògòw yèrè fè, o y'a jira ko dugu min mana a yèrè labèn konyuman tòn kònò, o bè se k'a yèrè ta yiriwali sira caman fè. O de kama, Mali forobatònba n'o ye pariti ye n'a tógò ko "UDPM", o y'a jira ko dugu bèe k'i jija k'i yèrè tòpòtò tòn kònò. O tòn de bè wele an fè bi'ko dugutòn walima duguyiriwalitòn.

- mun ye dugutòn sabati ?

A fòlò ye bèn ye dugumògòw ni nyògòn cè.

A filanan ye jèkaafò ni jèkaabaara ye A sabanan ye sòrò ye n'o bè se ka bò sènèfèn nafama dòw la i n'a fò kòori, tiga, malo, kaba, walima baganmara la ani mòni na.

A naaninan ye nyògòndèmèn ye dugu magonyè siraw fè i n'a fò cikèjuruw nyenabòli.

- kalan sinsinni
- kènèya matarafali
- sannifeere nyenabòli

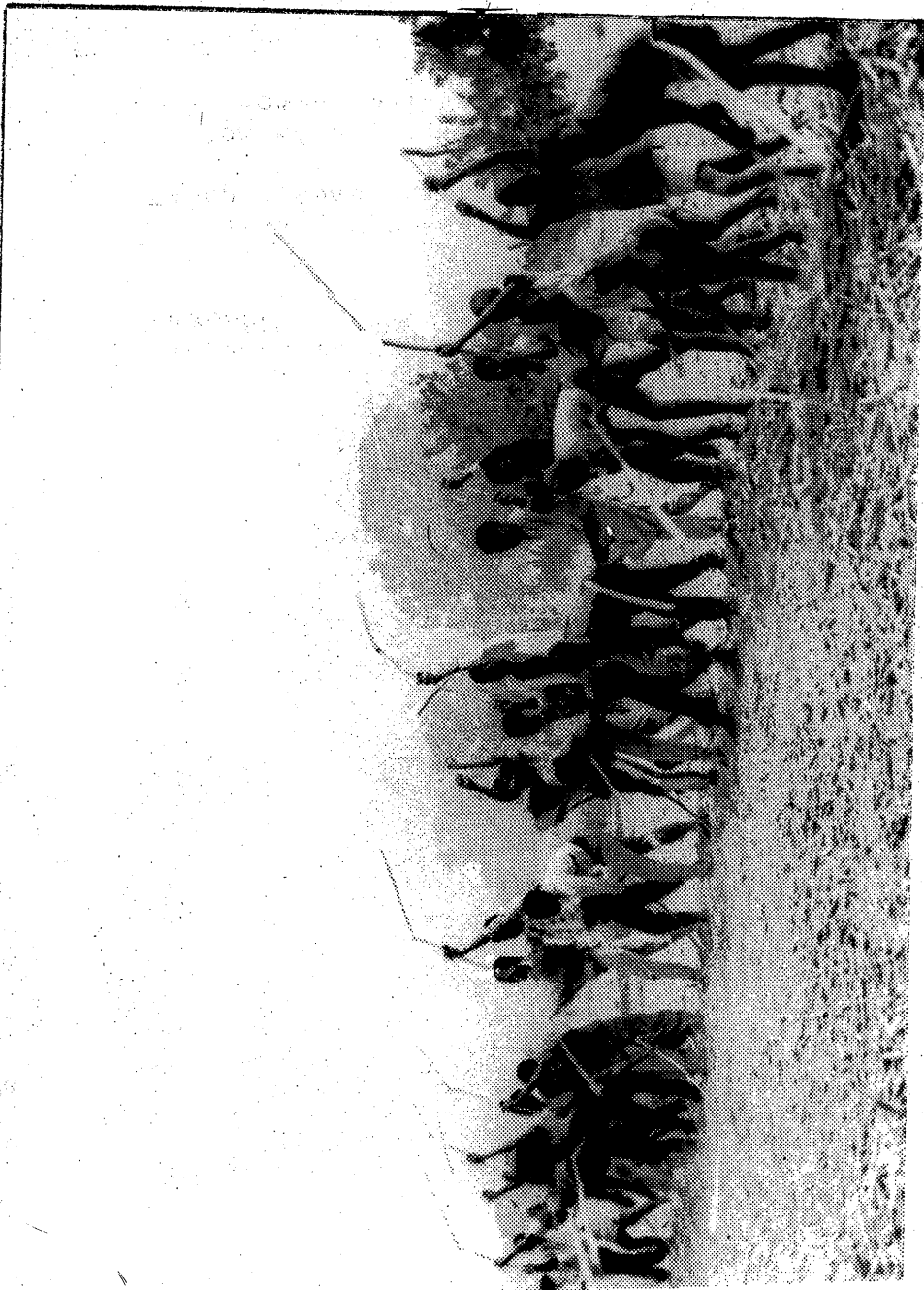
A duuranan ye donniya jiidili ye dugu kònò.

An bè don min na ko bi, pariti ni gufèrenaman y'a nyini ani k'a kanu ko Mali dugu bèe k'u yèrè dilan dugutòn kònò.

O de kòsòn :

- a kèra sènè yiriwali sira ye wo,
- a kèra kènèya yiriwali sira ye wo,
- a kèra kalan sira ye.
- a kèra wale o wale ye ka nyèsin dugu ka nyètaa ma, Mali baarada bèe b'i nyèsin dugutòn de ma.

O tuma na, an balimaw, an ka dugutòn don barika la walasa an ka nyètaa na sabati.

DUGU YIRIWALI WALE DOW

An balimaw, bamananw ko
 "bolo kelen tulu tè sama mu",
 "kònò kulu wulitò de bè bìi fò",
 "foyi tè bèn bò".

Dugu si tè se ka yiriwa nin wale saba
 in kò, bawo :
 bèn de b'a to dugumògòw bè se ka jè k'a fò,
 ka jè k'a nyini, ka jè k'a kè walima k' a
 baara.

O jèkafò, jèkake kònòna, la, dugumògòw
 bè se ka fèerèw tigè ani ka walew nyèsin du-
 gu ka nafa sòrò siraw ma.

Suransantumuntokaw y'o de famu : o de
 kòsòn u sera ka wale caman kè dugu ka nyè-
 taa sabatili sira kan.

- U bènna ka balikukalan sinsin dugu kònò.
 O sira kan, u ye foro bin k'a tògò da ka-
 lanforo. Wari min sòròla o foro la, suran-
 sankaw y'o bila dugu musakaw kama, i n' a
 fò kalanso taji, a gafew, a kayew a in'a
 sèbènnikèlanw.

- U ye musojiginso ani dògòtòròso jò u ka
 dugu kònò.
 Kalanden jolen damadow kalanna kalo wòrò
 dògòtòròya ni musojigin na Kita. Suransan-
 kaw y'u ka kalan musaka bèe nyènabò.

- Musow ka tòn aní cèmisenw ka tòn bè iè ka baara kè dugumògòw ye ka wari' sòrò. O wari' sòròlèn bè bila dugu kèsu kònò.

- Dugu kèsu in bè dugu musaka caman ta. Olu dow filè nín ye :

- dugu furasanso furaw kurayali
- muso tingèlèntigiw laseli Kita.
- dugu dèsebagatòw dèmèli ka cikèminènw sòrò.

Suransantumuntokaw b'a dòn ko jèkafò ni jèkabaara ye daamu ye.

SHE BANA

N'balimaw aw salamalekun.

An ka bi baro bè baganw ka bana dekan.

O bana tògò ye Nena ni kòròbòròw ko a ma "kuru" ni fulaw ko a ma "daamol".

Bagan o bagan min bè sìn dí den ma a. b'o minè, hali adamaden.

O san na bèlèdugu kònò, aròndiseman dò la, Nèna ye bagan minnu minè, mògòw y'u faga k'u sogo dun. Mògò segin ni tóra a la aní bagan caman.

N'balimaw - Nèna ye bana sugu jumèn ye ?

- A bè sòrò cogo dí ?

- A bè dòn cogo dí ?

- A bè kunbè cogo dí ?

An bè na nín nyininkaliw jaabi dí aw ma nin baro in kònò.

Shèw ka bana ka ca u bòlèn bè nyògòn fè.

An da bè na se min ma o y'u bèe la ju-guman ye.

N'a donna i ka shèkulukulu la a tè fo-si to, ka d'a kan hali a ma min faga o tè kè shè nyènema ye bilen.

Tubabu b'a wele ko "peste aviaire a-fricaine".

Bana bè dòn cogo di ? Finyè bana dòn ?

Shèw bá di nyòròn ma.

Kulukulu kònò i b'a sòrò shè caman sara. Ni min ma sa a fari bè faga, a iolo bè jò a fari kan, a turu bè fin, ka lèngè fan kelen fè, a tè dumuni kè, a daji n'a nunji bè bò, a ninakili bè deun, a kaman bè bin. A senw bè girinya, taama ka gèlèn a ma, a kònò bè kari, a boji ye nyuguji ye, a nalòn bè ta, a bè nyanamini, a bè taa nyè a bè taa kò ko dólòtò. A ka gèlèn a ka kisi saya ma, nka ni min kisira a bè fasa halí n'i ye dumuni d'a ma a tè fèn dun a laban bè sa.

Shè bana in bè furakè cogo di ?

Furakècogo t'a la, a nyuman ye min ye o ye k'a kumbè ni sògòli ye n'a bè fò wakisi-nasòn. Kabini shèdenw bè dogòkunfila aw b'u sògò, o bè kè sababu ye min bè shèw kisi kalò woorò.

Ni bana bòra ka ban kumbèli cogo t'a la. I bè shè bèe faga ka kulukulu furakè, a kogo, n'a dugumala. I b'a kòlòsi shè wèrèw kà na don a kònò.

Ladilikan min b'an fè ka fò a ye

Aw y'a ka shèw sògò sinyè fila fo si-nyè saba san kònò.

Ni aw-ye shè dunan san aw kana sin k'a tadon aw ka shèw la k'a sòrò aw m'a kòlòsi tile damadama dò la. Ni bana donna aw ka shè-sulu la aw y'u bèe faga ka shè-sulu furakè.

NENA

Nèna ye bana jumèn ye ?

Nèna ye bana ye min bè Jamana fan tan ni naani bèe kònò.

A bana kisè bè dugukolo de la, yòrò kèrènkèrènnen na.

O yòròw bin n'a ji bè Nèna bila. baganw la.

Halí n'i y'o yòrò kèrènkèrèn bin kan, ka taa di baganw ma, o bè kè sababu ye k'a bana bila u la. A bana bè se ka sòrò sababu wèrèw fè. A bana kisè bè sòrò nòni ioginda fè.

Nèna mana bagan min minè, ni mògò min y'a sogo dun, a bana bè o minè. Golo baaralaw bè se k'a sòrò bagan banabatò golo dogilí fè.

An ba dòn cogo di ko Nèna bè an ka baganna?

Bana min don, a sen ka teli. Bagan min kènèbatò donna wèrè la wulafè, sògòmada fè i b'a sòrò a sara, joli bè bò a da, a nun an'a kò fè. A loli finnen don kirikiri o de la tubabu y'a tògò da ko saribòn.

Nèna bè dòn cogoya wèrèw fè.
Bagan fari bè faga a kan k'a ta tile

kelen na fo tile saba. A kònò bè kari, a bo jollama don. O waati la ni y'a kan tigè a joll tètè simi, a finnen don, ni y'a boso i b'a sòrò a samanènè bonyèlèn don kosèbè.

Nèna bè kurbèn cogo di walasa bagan bè kisi a ma ?

A kurbè cogo nyuman ye sògòlì ye n'a bè kè sinyè kelen san kònò misidògòtòròw fè. A fura bè dilan an fè yan bamakò wutirineri ka furadilan yòrò la. Aw b'aw jantobagan ka dumuni yòrò la.

Nèna bè furakè cogo di ?

N'a si dònna jòona bagan ni adamaden bè se ka furakè ni penisiilini ye.

An balimaw yanni an ka jèmukan kuncè, ladilikan b'an fè. O filè nin ye :
ni aw somina ko nèna dòn, aw kana a kantigè k'a joll jèsèn, aw kana bagan su fofoka a filli jango k'a sogo dun. Aw bè bolika se misidògòtòròw ma k'a nyèfò u ye. N'u yòrò ka jan, aw bè dingè sen ka se fo mètèrè fila ni kò ma, ka dògò kè o kònò, ka bagan su in da a kan, ka dògò wèrèw da a sanfè, k'a jeni fo ka a kè bugurinjè ye, bawo banakisè ni ka gèlèn, n'a ma kè o cogo ya, banakisè bè se ka mèn dugukolo la san caman fo san 50 nyògònna.

Gakurugana joli bè tobilidògòko nògòya, a bè kungo jiriw kisi tigèli ma.

GAKURU JANA WALIMA TOBILIKEDIBI

Fòlò-fòlò, Māli kòndò, sanji tun bè na kosèbè.

Jiriw ni binw tun bè falen yòrò bée la, nèema tun bè Jamana kòndò.

Sisan, Ja donna an ka Jamana kòndò, ba-wo sanji dògòyara o sababu dò ye jiriw tigi-gèli ye.

An bè jiri tige mun na ?

- ka foro kuraw bò
- ka sow jò

Dògòtigi cayara cogo dò la sisan, fo an ka dugubaw n'an ka dugumiseninw caman laminiw kera kungo lankolonw ye.

Mun ye tobili dògò caya

An ka tobilidògò caya bè bò an ka tobili kè cono de la.

Kabini lawale tuma fo bi, muso caman bè tobili kè gakuru saba kan. Adilan man gèlèn, awa daga bée bè se ka sigi a kan.

Nka, a jirala bi k'a fò ko tobilikegakuru saba sègèn ka ca n'a nafa ye ?

- a denniseninjeni farafi ka bon,
- daga keleku man go a kan, sanko ni i bè to fasa ;

- a dògòtinyè barika ka bon, barisa fi-nyè bè don a kòrò, k'a funteni jènsèn.

Bèe dun bè dògòko gèlèya don bi. Fòlò, musow tun b'u ka tobilikedògò sòrò dugu sow kòfè, sisan u bè taa a nyini fo yòrò jan. O bè dò fara musow ka sègèn kan, an ka kungow fana bè lankolonya, sanjinabaliya bè caya.

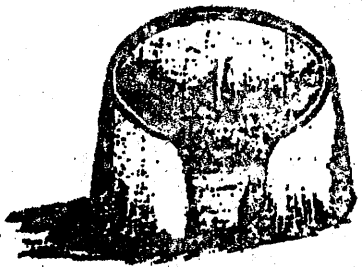

Dògòtìnyè ní ja kèlèlì siratigè la, mò-
gòw ye u haklìlì jagabò, cogo min na gakuru
saba bè se ka nònabila. An bè misali dama dòw
jira aw la :

Gakuru saba bònòlama

A bè jò ní bolo ye
daga tè keleku a kan.
Dagakelendibi :

A bè jò ní bógò ye k'a koori k'a bèn daga ju
ma ; a bè funteni mara.

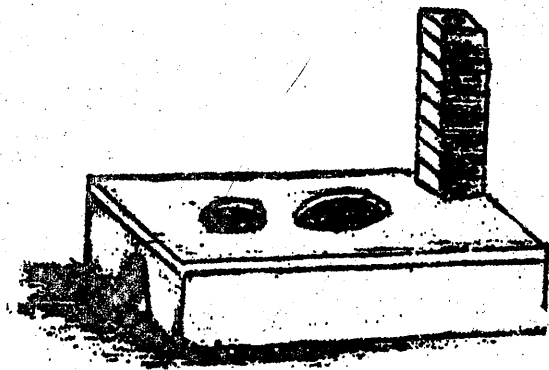
Singòn :

Tobilìlì bè se ka kè a kan fan bèe, barisa a
bè se ka ta.

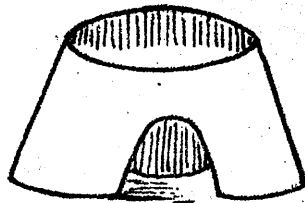
Tobilikèdibi

Bì bí in na, tobilikèdibi de nafa ka bon ni
nin bèe ye. A bè se ka jò k'a kòròta, walima
k'a kènyè dugukolo ma.

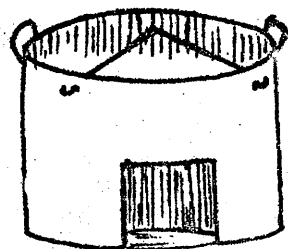
Nafa caman bè tobiikèdibi la :

- a bè denmisènw kisi Jenini ma ;
- a tè sisi kè gabugu kònò ;
- a bè funteni mara ka nyè, barisa finyèdon-yòrò kelen ni finyèbòyòrò kelen de b'a la.
- a tè dògò caman jeni, o bè musow ni nasòn-gòbòlaw ka sègèn nògòya, dò bè bò ja la.
- musaka tè a jòli la, ka da a kan, a jòfènw sòrò man go : bógòfin, cèncèn, sojòbògò, A jò ka di, a jò ka teli.

Nègègakurujana

A bè dilan an ka numuw fè. I bè se ka taa n'a ye fan bèe.

Luga

A bè tali kè an ka gakuru saba kan.

Kunafoniw :

- An balimaw n'aw b'a fè ka tobiikèdibi jò, aw bè se balikukalan karamògòw ma, walima ji ni kungo baarakèlaw má, walima sènekun-tigirw ma.

- Gafew bè sòrò balikukalan baarada la, mi-nuw bè tobiikèdibi jò cogo nyèfò aw ye.
- An ka sènèfènw yèlèma-yèlèma, o bè nògòya don nògòko la, foro bè nyè, sòrò bè yiri-wa.
- An ka kònòbaralantumuni kèlè, o b'an kisi kònòbaralabanaw ma.
- An kana kòlònw sen nyèfènw kèrèfè, walasa an ka ji minta bè kisi banakisèw ma.
- Sumaya kunbeli ka nògòn n'a furakèli ye. An ka to ka niwakini walima malijirin ji di denw ma.

nyè

- NYEBILA	1
- Arajolakalan kunnafoniw	4
- Jamakalan	10
- Kabasèné	15
- Suma niwakinikisèta	18
- Kònbàralantumuni	22
- Banakòtaa ni kènèya	25
- Den dabb cogo	29
- Den balokojuguya	32
- Dugutòn walima Duguyirimalitòn	35
- Dugu yiriwali wale Dòw	39
- Shè Bana	41
- Nèna	43
- Gakuru ŋana walima Tòbilidibi	46